Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 47 (249) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 19 ЛІСТАПАДА 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

ХАІМ МАЛЬЦІНСКІ

ЯДЗЕРЦА

Арэшак даспелы, што выпетраў суха,
Любіў я ў маленстве, патрэсці ля вуха.
Пачуць для мяне кожны раз было нова,
Як б'ецца жывая, тугая аснова.
У ёй было столькі агню, столькі сілы!
З часін тых мне ядзерца дорага, міла.
Жыццё! Я сцвярджаць табе не перастану:
З ядром, як арэшак, будзь пругкім, крамяным!

Пераклаў з яўрэйскай
Р. Барадулін

ЗА СВЕЦКАЕ ВЫХАВАННЕ

У студзені 1957 года адбыўся ў сталіцы першы з'езд Таварыства свецкай школы. Накрэсліў ён задачы для некалькі тысяч членаў, якія ў той час уваходзілі ў таварыства.

У перыяд пасля першага з'езда наступіла буйнае арганізацыйнае развіццё ТСС, дзейнасць якога актыўна разгарнулася ў шматлікіх асяроддзях нашай краіны. Зараз ТСС налічвае звыш 160 тысяч членаў, якія дзейнічаюць у 10 тысячах гуртках на тэрыторыі нашай краіны. Таварыства за гэты час здабыло сабе дзесяткі тысяч сімпатыкаў, пры дапамозе якіх пашырае свае супрацоўніцтва з установамі і грамадскімі арганізацыямі. Узрасла яго сіла, аўтарытэт.

Таварыства свецкай школы было ініцыятарам і пачынальнікам навуковых доследаў над праблемамі свецкага, маральнага выхавання. Неабходнасць гэтых доследаў выказала самае жыццё, ставячы перад арганізацыяй задачу апрацавання поўнай і навукова абгрунтаванай праграмы свецкага навучання.

Таварыства свецкай школы ад пачатку існавання дзейнасць сваю асноўвала на навуковай спадчыне прагрэсіўнай педагогікі ў нашай краіне і на традыцыі барацьбы прагрэсіўных сіл за свецкую школу ў Польшчы.

Дзейнасць таварыства выказала, што працэс ляіцызацыі шмат змяніў традыцыйнае аблічча польскай вёскі.

У працы над свецкім выхаваннем і фармаваннем новай сацыялістычнай маралі вялікія дасягненні мае ТСС на тэрыторыі Беласточчыны.

Аб гэтым гаварылася на III-цім ваяводскім з'ездзе ТСС, які адбыўся 29 кастрычніка ў Беластоку.

У 1957 годзе на тэрыторыі Беласточчыны было ўсяго толькі 406 членаў ТСС. Зараз таварыства налічвае 5000 членаў, якія дзейнічаюць у 516 гуртках. Штораз больш членаў і сімпатыкаў здабывае ТСС у вясковым асяроддзі. Зараз на тэрыторыі Беластоцкага ваяводства існуе 215 вясковых гурткоў ТСС. А яшчэ зусім не так даўно ТСС на тэрыторыі Беласточчыны дзейнічала выключна ў асяроддзі гарадской інтэлігенцыі. Лік звыш 200 вясковых гурткоў гаворыць, што ў нашых вёсках існуе вялікае запатрабаванне на выхаваўчую дзейнасць таварыства. Асноўная дзейнасць таварыства ў вясковым асяроддзі заключаецца ў арганізаванні шэрагу дакладаў на розныя тэмы. Даклады на тэму сучаснай этыкі, культуры сэксуальнага жыцця, асабістай гігіены і эстэтыкі, карысталіся заўсёды вялікім зацікаўленнем і выклікалі ажыўленую дыскусію.

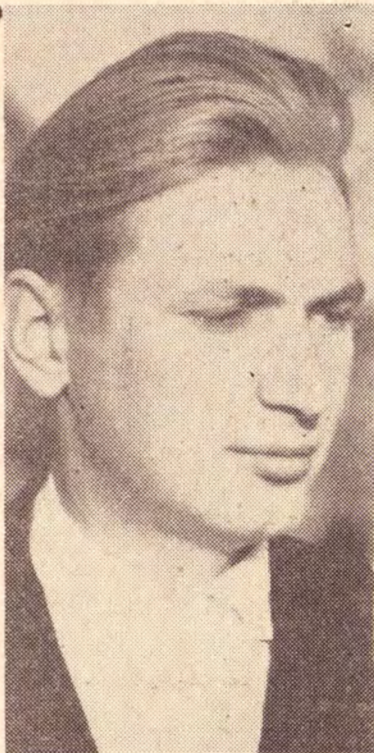
Актывісты таварыства даязджалі з такімі дакладамі неаднойчы ў найбольш аддаленыя вёскі.

Вельмі цікавай і важнай формай асветна - выхаваўчай дзейнасці ТСС сталіся універсітэты для бацькоў, арганізаваныя пераважна пры пачатковых школах. Зараз на тэрыторыі Беласточчыны працуе такіх 15 універсітэтаў. У блізейшай будучыні будзе іх 50.

Найбольшым зацікаўленнем карыстаюцца ва універсітэтах даклады практычнага характару педагогікі, псіхалогіі, гігіены, праблемы маральнага выхавання і светапогляду. Гэтыя даклады шмат дапамагаюць бацькам у выхаванні дзяцей, прыцягваюць іх да супрацоўніцтва са школамі. Універсітэты для бацькоў, як неаднойчы сцвярджалі ў дыску-

(Працяг на стар. 4)

ГАЛОЎНАЕ ПРАЎЛЕННЕ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА - КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА У БЕЛАСТОКУ СКЛАДАЕ УСІМ НАСТАЎНІКАМ У ДЗЕНЬ ІХ СВЯТА ШЧЫРАЕ ПРЫВІТАННЕ І НАЙЛЕПШЫЯ ПАЖАДАННІ У ПРАЦЫ І АСАБІСТЫМ ЖЫЦЦІ.

Анатоль Швед

ШКОЛА І СПОРТ

Курашаўская школа асабліва прыгожа ў сонечны асенні дзень. Яна тады патанае ў золаце пажаўцелага лісця бяроз, якія жывой сцяной акружаюць школьны панадворак. У такі дзень на школьнай спортпляцоўцы поўна школьнікаў. Амаль да самага вечара чутны тут вясёлыя галасы дзяцей. Калі мы наведалі Курашаўскую школу, урокі ўжо былі закончаны. Але спартыўная пляцоўка была запоўнена аматарамі спорту.

Тут мы сустрэлі і кіраўніка школы — Анатоля Шведа. Гэта малады, добра збудаваны чалавек. Нават з першага погляду можна ў ім пазнаць спартсмена. Выгляд зусім не абманвае. Анатоль Швед сапраўды адзін з лепшых спартсменаў на Гайнаўшчыне.

Мы хутка пазнаёміліся і разгаварыліся. Аказваецца, што Анатоль Швед не заўсёды быў аматарам спорту.

ДАПАМОГ ЛЕКАР

— Калі я вучыўся ў пачатковай школе, — расказвае Анатоль Швед, — дык вельмі быў хваравіты і слабы. Бывала, што нават хлапчукі з трэцяга класа мяне крыўдзілі. А я ж тады быў у 6 класе.

Аднаго разу клас наш выбраўся з настаўніцай на экскурсію. Было гарачае лета. Настаўніца папярэджвала нас, каб не піць халоднай вады. Але ці ж вытрымаеш? Застаўся я з сябрам ззаду і напіўся з калодзежа халоднай як лёд вады. На другі дзень ужо не ўстаў з ложка. Карэтка хуткай дапамогі адвезла мяне ў бальніцу. Аказалася вада ў баку. Ледзь мяне лекары адратавалі. А калі выпісаўся з бальніцы дамоў, лекар, паглядзеўшы на маю выхуджаную ды зусім заморанаю постаць, сказаў: «Калі не падружыш са спортам, дык памрэш». Пры гэтым

(Працяг на стар. 4)

БРАВА ГАЦЬКІ

У Гацьках, Бельскага павета, старэнькая школа. Яна памятае яшчэ цара-бацюшку. Цесна ў ёй сялянскім дзеткам. Мо' і таму жыхары Гацькоў поўнасцю разумеюць карыснае мерапрыемства: пабудовы 1000 школ на тысячагоддзе нашай дзяржавы. Гацькі як звычай тогод выконваюць план складчын грамадскага фонду пабудовы школ. Напрыклад, 23 кастрычніка яны масава ўплацілі кіраўніку школы звыш 4 тысячы злотых на гэты фонд.

Калі б усе нашыя сяляне так разумелі гэтую справу, як у Гацьках, дык вельмі хутка на месцы старых паўсталі б новыя, сучасныя школы.

вб.

Фільм аб настаўніках

Фільм «Каханне вяртаецца вясною» з жыцця настаўнікаў. У вобразах насычаных сапраўднай паэзіяй расказвае ён аб цяжкім, але шчырым каханні, якое пераадольвае ўсе перашкоды. Галоўныя ролі выконваюць выдатныя савецкія артысты, Людміла Марчэнка, якая, між іншым, выступае ў фільме паводле Дастаеўскага — «Ночы над Нявою» і Інакенці Смактуноўскі, які ў фільме «Нявысланы ліст» выконваў ролю Косці Сабініна, кіраўніка геранчнай экспедыцыі ў Тайзе.

На здымку: Вера (Людміла Марчэнка) і Аляксей (Інакенці Смактуноўскі).

ПАЛІТЫКА БОН НА СТАРЫХ ПАЗІЦЫЯХ

Яшчэ ніводныя выбары, якія былі праведзены да гэтага часу ў Заходняй Германіі, не выявілі настолькі глыбокага палітычнага крызісу як, менавіта, апошнія, ад 17 верасня г.г. Васьмідзесяціпяцігадовы канцлер Адэнаўэр страціў давер сваіх выбаршчыкаў, а палітычная лінія хрысціянскіх дэмакратаў аказалася збанкрутаванай. Уся дванаццацігадовая гісторыя ГФР пераканала значную большасць выбаршчыкаў аб тым, што толькі марамі з'яўляюцца іх планы аб прылучэнні Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі да Заходняй Германіі, аб змяненні ўсходніх граніц.

Такім чынам апошнія выбары выцверазілі многіх бонскіх палітыкаў. Асабліва моцна адчуў гэта на сваім вопыце Адэнаўэр. Нягледзячы на тое, што, кандыдуючы ўжо чацвёрты раз, у апошніх выбарах атрымаў на 8 галасоў больш (у 1949 годзе аб яго перавазе вырашыў толькі 1 голас), яго становішча аказалася значна горшым. Аднак у 1949 годзе і ў час двух наступных выбараў Адэнаўэр прынамсі ведаў, што мае за сабою згуртаваны фронт уласнай і саюзнай партый. Зараз ён у гэтым не быў упэўнены; у канцлера перамагло перакананне, што калі б ён захацеў кіраваць краінай на працягу наступных чатырох гадоў, дык выбарчую кампанію мусіў бы праіграць.

І вось Адэнаўэр прызнаў сваё ўласнае паражэнне; ён абяцаў, што сам у 1963 годзе адыдзе. Старэча ўсё ж такі рабіў усё на працягу мінулых двух месяцаў ад моманту выбараў, каб яго традыцыйная палітыка — палітыка мілітарызму і рэваншу — засталася б трывалай асновай кожнага наступнага ўрада ГФР.

У выніку розных сустрэч і канферэнцый адэнаўэраўскай ЦДУ з Партыяй свабодных дэмакратаў былі прыняты прынцыпы, на аснове якіх гэтыя партыі будуць супольна кіраваць дзяржавай. Нічога тут не змянілася ў параўнанні з мінулым перыядам; ГФР аказалася найбольш агрэсіўнай і небяспечнай для міру сілай у Еўропе. У дагаворы паміж гэтымі партыямі адзначаецца, што «мэтай палітыкі федэральнага ўрада і надалей з'яўляецца 1) захаванне міру; 2) рэалізацыя пастановы канстытуцыі аб аб'яднанні Германіі і аховы яе свабоды, 3) умацаванне саюза ГФР з Захадам».

Каб не было сумненняў, аб які «мір» тут разыходзіцца, возьмем у рукі яшчэ раз гэты дагавор і пабачым што ў ім далей гаворыцца. Адзначаецца тут неабходнасць умацавання НАТО «шляхам паступовага ўключэння Бундэсверы ў склад гэтага пакта». Каротка гаворачы, Адэнаўэр намагаецца яшчэ сільней падпарадкаваць атлантычны пакт інтарэсам ГФР. Вайсковая служба мае быць прадоўжана да 18 месяцаў, робяцца крокі ў напрамку пашырэння ваеннай прамысловасці, прыняцця закону аб надзвычайным становішчы і г.д. Калі разыходзіцца аб прынцыпы замежнай палітыкі ГФР, дык тут выразна праяўляецца варожасць супроць усходнегерманскай дзяржавы. Дагавор заклікае да барацьбы за прылучэнне Заходняга Берліна да ГФР, адкідае ўсе магчымасці прызнання ГДР. Усе гэтыя пункты палітыкі Адэнаўэра павінны паводле яго ўяўлення аказаць націск на заходніх саюзнікаў ГФР, якія штораз больш цвяроза ацэньваюць сённяшнюю сітуацыю.

Можам зараз адзначыць, што чацвёрты ўрад ГФР, якім будзе кіраваць прынамсі на працягу двух бліжэйшых год стары канцлер, акажацца найбольш рэакцыйным урадам. Аднак цяжкасці, якія спадарожнічаюць паўстаблаганню гэтага ўрада, могуць быць пачаткам невылечнай хваробы ўсяго заходнегерманскага палітычнага жыцця.

УЛАДЗІМІР ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ з БССР

КАЛГАСНАЯ ЯВА

У цяперашні час на Брэстчыне з 315 старшынь калгасаў 214 маюць вышэйшую або незакончаную вышэйшую адукацыю. Пераважная колькасць астатніх вучыцца ў вышэйшых або спецыяльных сярэдніх навучальных установах.

ФАБРЫКА ІНКРУСТАЦЫІ

22 віды вырабаў выпускае Жлобінская фабрыка інкрустацыі. Іх можна ўбачыць на прылаўках магазінаў Мінска, Масквы, Новасібірска, Ташкента, Днепрапятроўска і іншых гарадоў краіны. Узоры вырабаў жлобінскіх умельцаў пасылаліся ў Японію, Англію, Фінляндыю, Нарвегію. Нядаўна зроблена 12 відаў шкатулак для павільёна БССР на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі.

КОМПЛЕКСНАЯ ПЛАНІРОЎКА РАЁНА

Віцебская абласная міжкалгасная праектная арганізацыя распрацавала комплексную планіроўку Шаркоўшчынскага раёна з улікам перспектыў развіцця гаспадаркі на 20 год. Калі цяпер у раёне ёсць 331 населены пункт і больш як дзве тысячы хутароў, то з ажыццяўленнем новага праекта будзе 27 добраўпарадкаваных пасёлкаў гарадскога тыпу. Яны будуць забудаваны двух - трохпавярховымі жылымі дамамі. Прадугледжана закладка паркаў, узвядзенне камбінатаў бытавога абслугоўвання, сталовых, хлебапякарань, палацаў культуры, школ, дзіцячых і медыцынскіх устаноў.

ПЕРШЫ Ў РЭСПУБЛІЦЫ

Салігорцы атрымалі добры падарунак ад будаўнікоў — будынак першага ў рэспубліцы горнага тэхнікума. У чатырохпавярховым корпусе размясціліся вучэбныя кабінеты, лабараторыі, чарцёжная, чытальная, бібліятэчная, актавая і гімнастычная залы.

Пачаўся прыём заяў у тэхнікум. У гэтым годзе будзе прынята 200 чалавек, у тым ліку 60 — на дзённае і 140 — на вячэрняе аддзяленні. Тэхнікум будзе рыхтаваць спецыялістаў па горнай электратэхніцы, абсталяванню хімічных заводаў, тэхналогіі мінеральных угнаенняў.

НА ЎСКРАІНЕ РОСІ

Новая будоўля сямігодкі — шыферны завод вырасце на ўскраіне пасёлка Рось Ваўкавыскага раёна. Яго праектная магутнасць складае 800 мільёнаў штук плітак шыферу ў год. На аб'екце ўжо ідуць падрыхтоўчыя работы да будаўніцтва.

Першы на Гродзеншчыне шыферны завод уступіць у строй у 1963 годзе. На ім намячаецца таксама асвоіць вытворчасць аббацэментных труб для патрэб прамысловага і жыллёвага будаўніцтва.

БУЙНЕЙШЫ РАЧНЫ ПОРТ БЕЛАРУСІ

Самы буйны ў Беларусі рачны порт Пхоў будуецца на рацэ Прыпяць недалёка ад Мазыра.

Порт Пхоў будзе служыць буйным перавалачным пунктам пры перавозках вугалю, лесу, мінеральных угнаенняў і раду іншых матэрыялаў у прамых і водна - чыгуначных зносінах. Адсюль грузы пойдуць у раёны рэспублікі, у Прыбалтыку і паўночна - заходнія вобласці краіны.

Новы порт, які пачаў ужо прымаць судны, поўнасцю будзе ўведзены ў эксплуатацыю ў будучым годзе. Агульная даўжыня лініі прычалаў складзе больш як 700 пагонных метраў. Прадугледжваецца комплексная механізацыя і аўтаматызацыя пагрузачных аперацый.

(«Голас Радзімы»)

СУСТРЭЧА З ПАРЫЖАМ

МЕЧЫСЛАЎ ЧАЙКОЎСКІ

Першае сутыкненне з Парыжам — гэта своеасаблівае аднаўленне нашага старога знаёмства з гэтым цудоўным горадам над Сенай. Хто ж з нас не захапляўся выдатнасцямі французскай сталіцы адлюстраваных на розных фотаздымках, змешчаных у геаграфічных выданнях, ці не аглядаў фільмаў, дзе Парыж пакараў нас сваім непаўторным хараством.

Аднак, калі мы апынуліся ўпершыню на вуліцах Парыжа, рэчаіснасць абвергла гэтыя нашыя ўяўленні. Парыж аказаўся іншым...

Сталіца Францыі на працягу апошніх год надзвычай разраслася. Яна разам са сваімі прыгарадамі налічвае 7 мільёнаў жыхароў. Найбольш танным сродкам транспарту з'яўляецца тут метро. У сталіцы Францыі канцэнтруецца ўсё культурнае жыццё краіны: друк, выдавецтвы, радыё, тэлебачанне, найлепшыя універсітэты і самыя выдатныя прафесары. Колькасць студэнтаў ва ўсіх парыжскіх універсітэтах вышэйшая, чымсьці ва ўсіх астатніх 16-ці французскіх універсітэтах. Парыж мае 40 музеяў, 60 тэатраў (у тым ліку і такіх, якія могуць змясціць па 1000 гледачоў кожны).

Турыст, які ўпершыню ступіў на вуліцы Парыжа, здзіўлены відовішчам, якога, мабыць, нідзе больш не сустрэне ў Еўропе. Бясконцая чарада людзей, цэлыя іх натоўпы, разнастайна і разнаколерна апранутыя праходзяць быццам у час нейкага карнавалу. Вось праз групу мужчын у штыўных каўнерыках і жанчын на так званых «шпілечках» больш тонкіх чым алавік, бестурботна прапіхаюцца нядбайна апранутыя негрыцянскія дзеці. Нейкі індус у белым турбане на галаве крочыць з мінай філосафа, а за ім у лю-

Уваход у метро

боўных абдымках ён і яна... Нікога не турбуе ў Парыжы пара, якая ў белы дзень цалуецца і ніхто не глядзіць на жабрака, які вось тут, побач з прыгожым таксі, ляжыць на вуліцы. Амаль непрыкметным праходзіць між намі зашмальцаваны гандляр са сваім мізэрным таварам, які голасна хваліць яго і бесцырымонна зачапляе прахожых.

Вечарам Парыж становіцца зусім другім. Яго нельга пазнаць. Вуліцы гараць тысячамі разнаколерных неонаў, зіхацяць вітрыны магазінаў, якія вабяць дарагім аднак як звычайна ў Парыжы густоўным і модным таварам. У гэтых бляках дыскрэтна хаваюцца нават брудныя вуліцы Пэр-Ляшэз. Па-святочнаму разадзетыя людзі запаўняюць малыя, утульныя кафэ, кідаюць цэнты ў шафы-самаграі і слухаюць крыклівай джазавай музыкі або старых сентыментальных і новых мелодый. Найбольш людзей на Плошчы Пігаль, дзе размясціліся шматлікія кабарэ. Швейцары, разадзетыя ў маляўнічыя мундзіры, назойліва кланяюцца і запрашаюць прахожых наведаць кабарэ, прапануючы ім усялякія пацехі. Перад больш элегантнымі кабарэ швейцары з'яўляюцца стрыманымі і далікатнымі. Запрашаюць яны, кланяючыся з умеркаванасцю і відаць

(Працяг на стар. 6)

Была ясная летняя ноч. Месяц вісеў высока на бязвоблачным небе, і ў яго зеленаватым святле плюскалася ляніва рака Норын. Драмаў лес за палямі, і сосны са старымі дубамі стаялі нерухомыя, нібы адлітыя з волава. Бялела істужка дарогі, а абапал у равочках, што зараслі высокай, сівой ад пылу травой, цвыркалі konікі, адзіныя парушальнікі начной цішыні.

Здалёк пачуўся тупат конскіх капытоў, і неўзабаве з-за акацый паказаліся два коннікі. Ля крайняй бярозы, што расла пры дарозе, яны спыніліся. Коні заржалі, і з першага з іх, прыгожага, шыракагруднага, саскочыў коннік. Ён пакрочыў наперад і пачаў аглядацца на ўсе бакі, нібы чакаючы некага. Чалавек не прайшоў і дванаццаці крокаў, як ад трэцяй бярозы аддзяліўся людскі цень.

16

Коннік спыніўся, стаіўшы ад радасці дыханне, а калі высокі плячысты мужчына запытаў басам: «Капітан Налепка?», коннік усхвалявана адказаў:

— Так, я Налепка.

— Бандарэнка, — сказаў незнаёмы і пацісnуў яго руку. — Мы ведалі, што вы прыдзеце. Пароль я не пытаю, — дадаў нібы апраўдваючыся, — бо пазнаў вас.

Ён павярнуўся і паціху засвісцеў. З-за бярозы выраслі новыя постаці. Двое мужчын падышлі да Налепкі. Абодва былі апрануты ў кароткія скураныя курткі, а за плячыма кожнага вісеў аўтамат.

— Пазнаёмцеся, — сказаў Бандарэнка. — Гэта камандзір, а гэта камісар мясцовага партызанскага атрада. Да вы, здаецца, — звярнуўся ён да мужчыны, якога назваў камісарам, — ужо ведаеце адзін аднаго.

Налепка паглядзеў на асветлены ўсмешкай твар мужчыны, якому працягваў руку. Знаёмы твар, дзе яго бачыў? І толькі тады, калі камісар узняў угору густыя свае бровы і нахмурыў лоб, перад вачыма Налепкі ўстаў бясстрашны партызан, якога нядаўна дапытваў.

— Будзем знаёмы, — засмяяўся камісар. — Дзякую вам, таварыш Налепка. Я Сытэнка. Вы былі вельмі асцярожны, і гэта правільна.

— Тады я не мог гаварыць з вамі шчыра, — усміхнуўся Налепка.

17

— Мы вам давяраем, — пачаў сур'ёзна Бандарэнка.

Цёплая хваля радасці заліла сэрца Налепкі. Толькі цяпер яму стала ясна, што ён нарэшце трапіў да партызан.

— Я да вашых паслуг, — перапыніў ён Бандарэнку, і вочы яго заіскрыліся. — Заўтра пасля аперацыі магу тут застацца.

Бандарэнка падумаў і кіўнуў галавой на коней:

— Хто гэта з вамі?

— Мой ардынарац. Мы прывезлі медыкаменты і два лёгкія кулямёты. Спатрэбяцца вам.

Бандарэнка папляскаў Налепку па плячы:

— Адразу відаць, што маладзец. Толькі крышку гарачы. З пераходам да нас прыдзецца пачакаць. Трэба арганізаваць больш людзей.

Бандарэнка выпрастаўся, аж косці яго захрусцелі, і з цікаўнасцю паглядзеў на Налепку.

— А як справы з той заўтрашняй аперацыяй? Вы ведаеце, каго будуць шукаць у Пакалове? — сыпаў пытанні Бандарэнка. — Кудой пойдуць немцы?

— Ды чаго мы стаім, таварышы? — абазваўся Сытэнка і сеў на краі канавы.

Праз хвіліну мужчыны ўжо сядзелі цесным гуртком і доўга раіліся наконт заўтрашняй аперацыі.

— Вось вам спіс тых, якіх будуць шукаць, — сказаў Налепка. — Што датычыць маіх хлопцаў, дык іх кулі паляцяць проста ў неба. У неба, — засмя-

18

ПІСЬМЕННІК ГУМАНІСТ

Старэйшы беларускі празаік Міхаіл Ціханавіч Лынькоў належыць да той плеяды таленавітых савецкіх пісьменнікаў, паднятых Кастрычніцкай рэвалюцыяй з народных глыбінь, якія ў 20-х гадах прышлі ў літаратуру з паўстанчых камітэтаў, партызанскіх атрадаў, чырвонаармейскіх часцей. Са зброяю ў руках абараняючы Савецкую ўладу, яны загартоўвалі «жалеза і сэрца», набіралі мудрасці і вопыту, праходзячы вялікую жыццёвую школу.

Нарадзіўся Міхась Лынькоў у вёсцы Зазыбы на Віцебшчыне ў 1899 годзе. Уступіўшы братам сваю маленькую частку зямельнага надзелу, бацька пісьменніка пайшоў шукаць куска хлеба на чыгунку. З ёю і звязаны найлепшыя ўспаміны далёка небесклапотнага дзяцінства і працоўнага юнацтва М. Лынькова.

Атрымаўшы першапачатковую адукацыю ў народным вучылішчы, М. Лынькоў пазней вучыўся ў г. Рагачове, дзе ён закончыў двухкласавую падрыхтоўчую школу, а потым настаўніцкую семінарыю. Ужо тады юнак пачаў самастойна зарабляць на жыццё. Ён перапампоўваў нафту з цыстэрны ў бакі, выконваў малыя пагрузачныя работы на станцыі, на дрывяным складзе, а летам, па прыкладу бацькі і маці (яна таксама была чыгуначніцай), працаваў на чыгунцы, якая потым назаўсёды пакарыла сэрца юнака. Яна пакінула глыбокі след у творчасці пісьменніка. Менавіта чыгунцы, яе мужным і адважным людзям, іх нялёгкай прывабнай працы, побыту прысвечаны самыя хвалюючыя і праніклівыя старонкі твораў М. Лынькова — апавяданне «Андрэй Лятун», аповесць для дзяцей «Міколка - паравоз», шматлікія раздзелы з рамана «Векапомныя дні» і іншыя. Усё гэта ў той ці іншай ступені рамантычна афарбаваныя творы прасякнутыя сардэчным аўтарскім лірызмам, прыцягваючыя чытача характэрным гумарам, які паглыбляе і ўзбагачае яркую, усхваляваную, гранічна эмацыянальную прозу М. Лынькова, прымушае яе свяціцца непадробленай паэзіяй, іскрыцца бліскаўкамі здаровай і вясёлай, з запалам і па-народнаму ледзь хітраватай дасціпнасці, кожны раз новай і непаўторнай.

За своеасаблівым гумарам у М. Лынькова звычайна адчуваецца вялікую шчырую пашану да прастога працаўніка, якая нярэдка пераходзіць у адкрытае захапленне чалавекам, яго высакародствам, духоўнай велічынёю і прыгажосцю, яго бязмежнымі творчымі магчымасцямі. Так выяўляецца высокі гуманістычны напрамак творчасці М. Лынькова, апяваючага прыгажосць жыцця, радасць здзяйснення, велічыню подзвігу, вольную калектыўную працу.

Тэма працы чырвонай ніткаю праходзіць праз творы пісьменніка 30-х гадоў — «Баян», «Салавей-разбой-

(Працяг на стар. 4).

Міхась Лынькоў у сваім рабочым кабінеце

Дні беларускай культуры на Мазоўшы

Трэба пахваліць ініцыятыву Ваяводскага Праўлення ТППР і Аддзела Культуры Ваяводскай рады нарадовай у Варшаве сарганізавання на Мазоўшы ад 14.X. да 7.XI. Дзён беларускай культуры. У практыцы аказалася, што зацікаўленне насельніцтва дасягненнямі Савецкай Беларусі так вялікае, што «Дні» прадоўжылі да канца месяца.

Арганізатары гэтага карыснага мерапрыемства выдалі друкам прыгожы прапагандовы плакат мастака Юркевіча, а таксама надрукавалі на шапірэграфе скрыпт пад загалоўкам «Дні беларускай культуры на Мазоўшы», у якім знайшліся матэрыялы аб дасягненнях БССР у галіне гаспадаркі і культуры, аб традыцыях польска-беларускай дружбы, аб беларусах пражываючых у Польшчы, а таксама пераклады паэзіі на польскую мову.

Шырока выкарысталі наглядную прапаганду. З адзінаццаці вялікіх фотавыставак, атрыманых з Таварыства Савецка-Польскай Дружбы, зрабілі 150 камплектаў і выслалі па раёну дзеля іх экспазіцыі. Павятовыя і грамадскія бібліятэкі наладзілі выстаўкі беларускіх кніжак. Рухомае кіно дэманстравала беларускія фільмы «Шукаю бацькі» і «Справа трынаццаці» у спалучэнні з прэлекцыямі аб БССР. Ва ўсіх кіно ў ваяводстве адбыўся агляд беларускіх фільмаў. З дакладамі аб Савецкай Беларусі выступалі ваяводскія і павятовыя лектары ТППР. Тры даклады прысвечаныя беларускай асвеце правёў тав. Ігар Лапатынскі, кіраўнік Аддзела прапаганды Варшаўскага Ваяводскага Камітэта ПАРП.

На высокім мастацкім узроўні была награна на магнітафоннай плёнцы радыёгутарка з кароткім словам аб Беларусі, з вершамі і песнямі.

Ваяводская бібліятэка наладзіла ў сваіх пляцоўках адзінаццаць сустрэч з перакладчыкам беларускай паэзіі паэтам Леапольдам Левіным, які знаёміў з тэхнікай перакладу, а перакладзеныя ім вершы па-мастацку выконваў акцёр Уладзіслаў Сужынскі.

Вялікім поспехам карысталіся мастацкія выступленні. Горача былі ўспрыняты беларускія песні і дэкламацыі вершаў у выкананні Барбары Баргслоўскай, Міры Грэліхоўскай і Леапольда Нагсада. Заслугоўвае таксама на пахвалу танцавальная пара — Крыстына Срокаўская і Ежы Гансяроўскі, якая выступіла з беларускімі народнымі танцамі.

У правядзенне «Дзён» уключыліся і маладзёжныя арганізацыі. Для прыкладу, павятовыя праўленні ЗВМ, ЗМС і Гарцэраў у Пултуску ў зале Павятовага Камітэта ПАРП 19.X. г. г. наладзілі сустрэчу моладзі сярэдніх школ з намеснікам старшыні Ваяводскага Праўлення ЗМВ Ежым Пшыбышэўскім і прадстаўніком Беларускага таварыства Віктарам Шведам. Ежы Пшыбышэўскі падзяліўся ўражаннямі з пабыўкі ў БССР, а Віктар Швед выступіў з дакладам аб багатых традыцыях дружбы і супольнай барацьбы польскага і беларускага народаў, а таксама чытаў свае вершы на польскай і беларускай мовах.

Ваяводскія праўленні ЗМВ і ЗМС у Музеі Леніна ў Варшаве 24.X. г.г. сарганізавалі для свайго актыву канферэнцыю прысвечаную XXII З'езду КПСС і Камсамолу Беларусі. Праведзеныя на Мазоўшы Дні беларускай культуры прычыніліся да шырэйшага азнаямлення польскага насельніцтва з шматгранным жыццём беларускага народа.

в.ш.

яўся ён, нібы быў зараз сярод сваіх старых знаёмых. — Калі я папярэджваў сваіх салдат, каб яны не стралялі ў партызан, адзін з іх так і сказаў: «Цаляй у неба!»

Налепка запаліў люльку, пачаставаў табакай партызан і працягваў далей:

— Сімпатыі славакаў не на баку фашыстаў. Нікому не да спадобы гэтая вайна, але многія яшчэ баяцца камунізма.

Сытэнка засмяяўся.

— Хіба мы такія ўжо чэрці? Гляньце, — ударыў ён сябе па ілбе, — рогі мы сабе адпілавалі.

— Але капыты ў нас яшчэ ёсць, — падтрымаў яго Бандарэнка, — і фашыстаў выб'ем. І ўсё ж мы не такія страшныя, — паклаўшы на калені Налепкі руку, працягваў ён. — Некалі я і мухі не мог пакрыўдзіць. Быў я старшынёй калгаса, займаўся мірнай працай. Але вайна ёсць вайна...

Налепка ўстаў. Словы Бандарэнкі аб яго гарачнасці ўзмацнілі яго нядаўняе рашэнне. Не трэба спяшацца з пераходам. Трэба арганізаваць людзей.

— Добра, арганізуем пераход усяго падраздзялення, — сказаў ён. — Аднак трэба вяртацца, каб мяне не шукалі. Бэнка, — паклікаў ён, — давай сюды тое, што прывезлі.

Яны падышлі да коней, якія нецярпліва ржалі і білі капытамі зямлю. Ля канавы ўжо стаяла скрынка з медыкаментамі, кулямёты, пакунак, ад якога моцна пахла табакай, і скрыначка з патронамі.

Паціснулі адзін аднаму рукі, а Сытэнка абняў Налепку.

Сувязь трымайце праз Сокалаву, — сказаў ён.

Партызаны доўга стаялі сярод дарогі, праважаючы позіркамі ко́ннікаў.

Налепка ўскочыў на каня, развітаўся і, нахіліўшыся над конскай грывай, рушыў з месца. Бэнка пакрыкваў на свайго Шэрага, каб не адставаў ад Савоя.

Над шырокімі украінскімі стэпамі ўзняўся вецер. Ён страсянуў галінастыя елкі, зашалясцеў у кронах дубоў і аднекуль з-за Оўруча прыгнаў чараду хмар, лёгкіх і празрыстых, нібы разарваны белы вэлюм. Гнаў іх перад сабой на Пакалова. Пад яго нябачнымі крыламі хваляваўся луг, і коннікам здавалася, што воблакі стаяць на месцы, а месяц з коньмі бяжыць навыперадкі.

Налепка лёгка сядзеў у сядле, прышпорваў каня, і вецер свісцеў у яго вушах.

Усё здавалася яму чароўным сном. Успомніў, як лягаў учора апрануты на ложку. У пакоі ўжо было цёмна, калі нехта асцярожна пастукаў у дзверы. Прыўзняўся. У пакой асцярожна ўвайшла Таня, і ён, ашаломлены яе нечаканым прыходам, ускочыў з ложка.

— Прабачце, што турбую вас, — сказала разгубленая дзяўчына, і твар яе наліўся чырванню. — Я прыйшла да вас з даручэннем...

Яна села асцярожна на стул, сашчапіла нервова пальцы і паглядзела на Налепку з-пад сваіх густых брывей.

— З вамі хочуць сустрэцца партызаны, — сказала Таня. — Апоўначы, каля трэцяй бярозы на дарозе, што вядзе ў Пакалова.

У сэрца яго ўдарыла хваля радасці. Падскочыў да Тані, схапіў яе за руку і з удзячнасцю дакрануўся вуснамі да яе пальцаў.

«Якая яна была мілая!» — падумаў Налепка.

Здалёк пачуўся адзінокі стрэл. Налепка прыплюшчыў вочы і ўбачыў доўгі ланцуг нямецкай пяхоты, якая накіроўвалася да лесу, убачыў сваіх хлопцаў, пачуў кулямётную стральбу. Праз некалькі гадзін гэта ўжо не будзе прывідам. Будзе гэта ўжо сапраўдны лес, салдаты і кулямёты.

На лбе яго леглі складкі, на вуснах заблукала вясёлая ўсмешка.

Як лёгкае рэха, на тупат Налепкавага каня адзываўся стук капытаў Шэрага Бэнкі, а ў вушах коннікаў шумела, нібы хвалі Дняпра, ясная ветраная ноч.

(Працяг за тыдзень)

ДУБРОЎСКІЯ СПРАВЫ

У НОВЫМ ЛІПСКУ

Нядаўна ў вёсцы Новы Ліпск сарганізавана сельскагаспадарчы гурток. Аб'ядналася ў гэтай сялянскай арганізацыі 18 гаспадароў. Старшынёю выбралі яны самага актыўнага арганізатара гуртка Уладзіслава Трахімовіча. На арганізацыйным сходзе гуртковцы рашылі купіць малацільны агрэгат. За некалькі дзён сабралі грашовыя ўклады, сума якіх склала 12 тысяч зл. Не прайшло і тыдня, а члены гуртка пачалі малаціць збожжа сваёй малацілкай.

Да вясны гурток запланаваў купіць трактар з цэлым камплектам сельскагаспадарчых машын. Але трактар без трактарыста не вырашае справы. Вось таму гурток накіраваў на курс трактарыстаў трох чалавек.

КАБІНЕТНАЕ ПЛАНАВАННЕ

Кожны ў Дуброве ведае, што памяшканне пошты — гэта драўляная старэнькая сялянская хата. Гнілыя ўжо сцены, ледзь «жывае» столь, дрэнная падлога, ды падрубы сыплюцца. Яшчэ пройдзе некалькі год і гэтую хату трэба развальваць. Акруговая дырэкцыя пошт у Ольштыне з пісьмовых заяваў і анкет таксама ведала, што ў Дуброве будынак пошты вельмі дрэнны. Ну што ж, дырэкцыя дала 170 тысяч злотых на рамонт пошты ў Дуброве. Але з дырэкцыі ніхто не бачыў і не ведаў, што гэты будынак ужо не прыгодны да рамонту. Ды пачалі яны націскаць начальніка пошты ў Дуброве тав. Кіндзюка, каб прыступіў да рамонту. А таварыш Кіндзюк добра ведаў, што гэта лішняя страта грошай, што за 170 тысяч можна новае памяшканне пабудаваць. Ён пачаў усімі спосабамі бараніцца, каб не дапусціць да рамонту. На дапамогу прыйшоў яму Камітэт павятовы ПАРП і яны супольна абаранілі справу, не дапусцілі да рамонту і прычыніліся да запланавання праз дырэкцыю ў Ольштыне будовы новага паштовага памяшкання.

ПАРТЫЙНАЯ АДУКАЦЫЯ

Вялікім зацікаўленнем на занятках партыйнай адукацыі карыстаецца новая праграма Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

У партыйнай арганізацыі ў ГС-е ў Дуброве выкладчыкам з'яўляецца кіраўнік ГС-у Бернард Гелажын. Дваццаць двух удзельнікаў з вялікай увагай слухалі яго расказ аб велічных планах пабудовы базы камунізма. У час дыскусіі ўдзельнікі партвучобы многа ўвагі прысвяцілі матэрыялам XXII з'езда КПСС.

ДЭНАТУРАТЧЫКІ

У Хільмонах людзі лечацца дэнатуратам ад усіх хвароб. Разбаўляюць яго з вадою альбо з вішнёвым сокам, і так па цэлай шклянцы п'юць. П'юць яго тут не толькі хворыя.

— Дэнатурат, — гавораць, — ён і мацнейшы ад водкі і, што галоўнае, вельмі танны.

Многа п'юць дэнатурату таксама ў Ячне. Дэнатуратчыкаў шмат ёсць і ў Герасімавічах, Дубасне і Крапіўне. Ёсць чуткі, што на некаторых дэнатуратчыкаў нападае слепата.

Тады трэба выдаць заказ прадажу ў вясковых крамах дэнатурату.

Больш таго, пажаданым было б у Дуброўскім павеце дэнатурат прадаваць толькі ў аптэках на рэцэпты лекараў.

мх.

За свецкае выхаванне

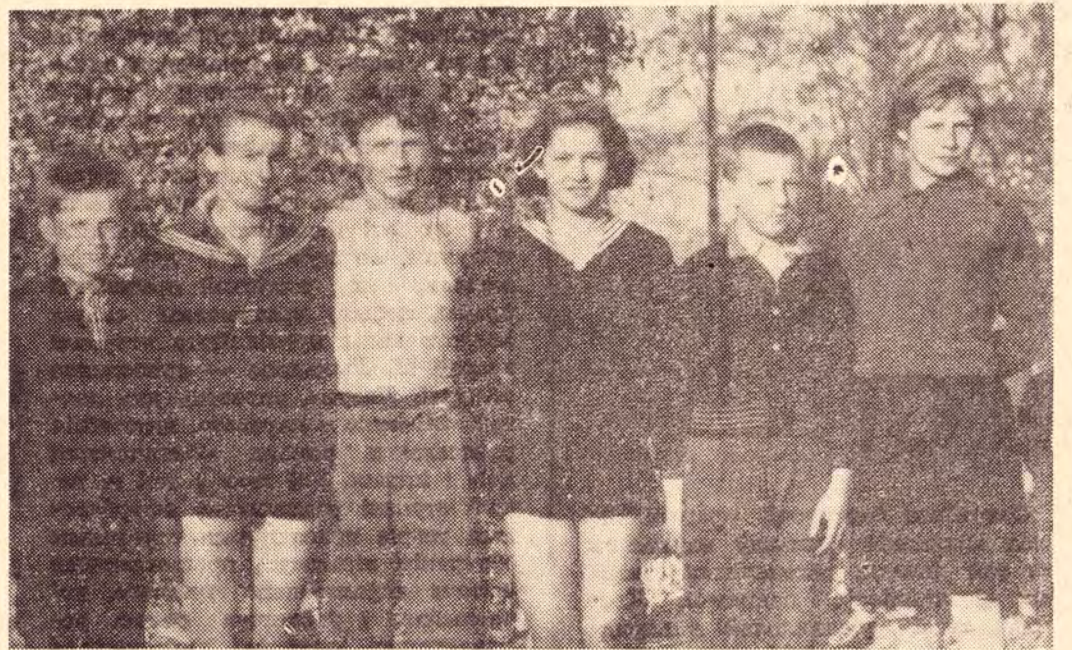
(Працяг са стар. 1)

сіі на з'ездзе, сталіся культурнымі цэнтрамі данага асяроддзя.

Аднак найбольшую ролю ў дзейнасці Таварыства свецкай школы адыгрываюць нашыя настаўнікі. 50 працэнтаў членаў ТСС на Беласточчыне — гэта настаўнікі. Яны найбольш адданыя актывісты ТСС. Сярод адданых актывістаў таварыства не мала і беларускіх настаўнікаў. Варта падкрэсліць, што паветы Беласток і Бельск — гэта тэрыторыя, дзе ТСС разгарнула найбольш актыўную дзейнасць. Заслуга ў гэтым перш за ўсё нашых настаўнікаў. На трэцім з'ездзе ТСС у Беластоку вырашылі шырэй разгарнуць дзейнасць таварыства перш за ўсё ў вясковым асяроддзі. Аб гэтым гаворыць пастанова прынята дэлегатамі з'езда. І гэта зусім зразумела, калі ўзяць пад увагу, што справа свецкага выхавання і сацыялістычнай маралі, гэта не толькі справа школы, але і ўсяго нашага грамадства.

На з'ездзе было выбрана новае Ваяводскае праўленне ТСС. Старшынёй праўлення выбралі намесніка старшыні прэзідыума ВРН — мгр Габрыеля Гуртоўскага.

В. Баршчэўскі

Найлепшыя спартсмены Курашаўскай школы. Стаяць злева: Коля Яканюк, Валя Сегень, Міхась Андрасюк, Лена Сегень, Валодзя Анішчук і Валя Аляксеюк.

ШКОЛА І СПОРТ

(Працяг са стар. 1)

ён напісаў нешта на кусочку папеты, схаваў у канверт і загадаў аддаць кіраўніку школы.

Хваляваў мяне гэты таямнічы ліст. Я ўзяў яго расклеіў ды прачытаў. А там было напісана, што мяне неабходна зацікавіць спортам.

Ох, як жа я тады не любіў спорту! Таму і не аддаў кіраўніку лісту. Прайшло некалькі дзён. Я ўжо думаў, што аб маім злачынстве ніхто не дазнаецца. Але не тут то было. Аднойчы паклікаў мяне кіраўнік школы ў канцылярыю і строга спытаў: «Дзе ліст ад лекара?»

Відавочна лекар сумняваўся ў маіх пісьманосніцкіх здольнасцях і выслаў другі ліст кіраўніку па пошце. Мне зрабілася вельмі сорамна. Не было дзе вачэй падзець. І таму, каб выправіць сваю памылку, я кіраўніку даў слова актыўна ўдзельнічаць у фізкультуры і школьных спартыўных гульнях.

Анатоль Швед стрымаў слова. Ён незадоўга быў адным з лепшых валейбалістаў школьнай каманды. Сёлета ў спартакіядзе ён таксама атрымаў найлепшыя вынікі.

Але асабістыя вынікі не задавальняюць Анатоля Шведа. Ён, як спартыўны дзеяч, актыўна распаўсюджвае спорт сярод вясковага насельніцтва. Вопыт свой стараецца перадаць другім. За гэтую дзейнасць Анатоль Швед быў выбраны членам галоўнай рады ЛЗС і ўзнагароджаны ганаровай адзнакай галоўнай рады.

ВЫДАТНІКІ Ў ВУЧОБЕ І СПОРЦЕ

Калі Анатоль Швед стаў настаўнікам, усю сваю любоў да спорту стараецца зашчапіць выхаванцам. І гэта яму выдатна ўдаецца. Зараз у Курашаўскай школе існуе 32-асабовы спартыўны гурток. У ім секцыя ручнога мяча і секцыя лёгкай атлетыкі. У 1959 годзе секцыя лёгкай атлетыкі Курашаўскай школы ўдзельнічаючы ў чацвёрвборстве на кубак «Свята маладых» у Беластоку набрала 1928 ачкоў і заняла першае месца. Перавагу курашаўскіх юных спартсменаў вымушаны былі прызнаць нават Беластоцкія школьнікі.

У 1960 годзе занялі III месца. А сёлета курашаўскія школьнікі - спартсмены ўдзельнічаючы ў чацвёрвборстве набралі 2007 ачкоў. Толькі невядома чаму Інспектарат асветы не выслаў спісак з іх вынікамі і яны не былі зацверджаны.

Кідае Лена Сегень.

Курашаўскія юныя спартсмены як звычай удзельнічаюць у павятовай спартакіядзе. У мінулым годзе яны занялі другое месца.

У конкурсе на найлепшую школу па фізкультуры занялі таксама II месца.

Курашаўскія юныя спартсмены — гэта перш за ўсё выдатнікі ў вучобе.

ПІСЬМЕННІК—ГУМАНІСТ

(Працяг са стар. 3)

нік», «Талісман», «На вялікай хвалі» і іншыя. У творах гэтых гадоў гуманістычны змест творчасці М. Лынькова адбіўся асабліва ясна. Хаця ён выразна адчуваўся і ў ранніх творах аўтара, у прыватнасці, у зборніках «Апавяданні» (1927), «Гой» (1929), «Андрэй Лятун» (1930). Раннія творы пісьменніка прысвечаны падзеям грамадзянскай вайны, у якой ён прымаў удзел у якасці радавога байца Чырвонай Арміі. М. Лынькоў тады ўбачыў не толькі пакуты народа, змагаючагася за сваё існаванне і лепшую долю, але і адчуў яго аграмадную сілу, разбуджаную сацыялістычнай рэвалюцыяй, яго імкненні стаць сапраўдным гаспадаром уласнага лёсу.

Героіка рэвалюцыі і грамадзянскай вайны складае змест і некаторых пазнейшых твораў пісьменніка, як напрыклад, яго апавяданняў, «Сінія галіфе», «Хамуты», «Кватэрмайстар Бадай», папулярных у дзіцячага чытача аповесцях «Міколка паравоз», «Аб смелым ваяку Мішцы і яго слаўных таварышах». Гэтая героіка знаходзіць сваё своеасаблівае прадаўжэнне ў зборніку «Сустрэчы» (1940 г.) прысвечаным памятнай восені 1939 г., калі заходнія вобласці Беларусі былі ўз'яднаны ў адзіную Беларускую дзяржаву. Кніга «Сустрэчы», як і многія іншыя творы М. Лынькова, напісаны аўтарам па гарачых слядах падзей, у якіх пісьменнік сам прымаў непасрэдны ўдзел.

У перыяд Вялікай Айчыннай вайны Савецкага Саюза супраць гітлераўскіх захопнікаў М. Лынькоў, знаходзячыся ў Савецкай Арміі, ставіць сваё вопытнае пяро мастака на службу народа. Яго артыкулы і фэльетоны, нарысы і апавяданні друкаваліся на старонках маскоўскіх газет «Праўда», «Ізвестія», у розных франтавых выданнях, у калектыўных зборніках і альманахах.

Пачуццё савецкага патрыятызму, бязлітаснае выкрыццё фашызму, глыбокая вера ў сілы народа, выхаванага Камуністычнай партыяй, вялікая эмацыянальнасць і страснасць — усё гэта збліжае публіцыстыку пісьменніка ваенных год з яго мастацкімі апавяданнямі, выдадзенымі спачатку на рускай мове (зборнік «Васількі», «Апавяданні 1942—1943»), а потым аб'яднаныя ў кнігу «Астап», выданую ў 1944 г. на беларускай мове.

У апавяданнях ваеннага часу пісьменнік паказвае вельмі цяжкую мужную барацьбу акупіраванай, але не перамоўнай Беларусі. У жыццесцвярджальным, аптымістычным гучанні гэтых апавяданняў выразна адрозніваюцца і трагічныя матывы. Яны асабліва моцна адчуваюцца ў паказе скалечанага захопнікамі дзяцінства, трагедыі, якая закранула самога пісьменніка — у гады акупацыі гітлераўцы забілі яго жонку і маладзенькага сына.

Усенародная партызанская барацьба супраць фашысцкіх захопнікаў у Беларусі перыяду Вялікай Айчыннай вайны шырокім планам паказана ў чатырохтомным рамане «Векапомныя дні» (1958) — найбуйнейшым творы беларускай савецкай літаратуры.

Як і раней, у пасляваенныя гады М. Лынькоў займаецца грамадскай і навуковай дзейнасцю. Ён з'яўляецца акадэмікам АН БССР, дэпутатам Вярхоўнага Савета рэспублікі, уваходзіць у склад праўлення Саюза пісьменнікаў Беларусі і СССР. М. Лынькоў часта выступае ў друку з крытычнымі, літаратуразнаўчымі і публіцыстычнымі артыкуламі, рэдагуе кнігі малых вучоных і пісь-

— У нас, — гаворыць Анатоль Швед, — хто мае дрэнныя вынікі ў вучобе, у ніякім выпадку не можа ўдзельнічаць у спартыўным гуртку.

Найлепшым спартсменам у Курашаўскай школе — 11-гадовы Коля Яканюк. Ён вучань 5-га класа. А вось яго вынікі: бег на 60 м — 8,4, скок у даўжыню — 4,53, скок у вышыню — 1,34, мячам (палянтовым) Коля кідае 62 метры. Пры гэтым Коля найлепшы вучань у школе. Па ўсіх прадметах ён мае 5. Добрымі спартсменкамі — 6-класніцы Валя Сегень (скок у вышыню — 1,24, чвурбой — 244 ачкоў), Лена Сегень (кідае мячом — 54 м і чвурбой — 251 ачкі) і вучань 7-га класа — Міхась Андрасюк (чацвёраборства — 254 ачкі — рэкорд школы. Усе яны адны з лепшых у навуцы. Прыемна глядзець на гэтую жыццерадасную дзетвару. Хто ведае, ці ў будучым Коля Яканюк не стане спартсменам у маштабе сучаснага Сідлы ці Фоіка?! Хто ведае, ці з Лены або з Валі не вырастуць спартсменкі роўныя Кшэсіньскай, Бібро? Перад такімі як яны, сялянскімі дзецьмі, у нашай краіне ўсе дзверы адкрыты. Маеш здольнасці, ахвоту і сілу — вучыся! Бі рэкорды! Сягай па лаўры!

Найлепшы спартсмен школы і выдатнік — Коля Яканюк. (Белая перакладзінка паказвае вышыню яго скоку).

Анатоль Швед прывіваючы любоў дзяцей да фізкультуры шмат прычыняецца да выхавання здаровага пакалення. За гэта яму ўдзячны бацькі школьнікаў. Яны, некалі абыякавыя да спорту, сталіся цяпер заўзятымі балельшчыкамі сваіх спартсменаў. Яны ганарацца імі.

Грамадская дзейнасць Анатоля Шведа...

...НЕ КАНЧАЕЦЦА НА СПОРЦЕ.

Ён у Курашаве арганізаваў гурток БГКТ, а пры ім гурток мастацкай самадзейнасці. Курашаўскія самадзейнікі ўжо 14 разоў выступалі ў акалічных вёсках. Усюды іх вельмі сардэчна прымалі. У гуртку мастацкай самадзейнасці 33 асобы вясковай пазашкольнай моладзі. Доўгія зімовыя вечары будуць у іх перапоўнены рэпетыцыямі і выступленнямі.

Курашаўскія настаўнікі патрапілі навязаць цеснае супрацоўніцтва з бацькоўскім камітэтам. Шмат клопатаў было ў школе з палітэхнізацыяй. Не было нават сродкаў закупіць прылады да ручных прац. Справу паставілі на сходзе бацькоўскага камітэта. Бацькі рашылі дапамагчы. Яны супольна зааралі паўгектара зямлі ляжаўшай аблогам і пасеялі на ім лён. За грошы, атрыманыя з продажу ільну школа закупіць патрэбныя прылады.

Найлепшы ў чацвёраборстве — Міхась Андрасюк.

Інспектарат асветы, бачачы добрую ініцыятыву бацькоў у напрамку палітэхнізацыі, прыдзяліў камітэту швейную машыну. У школе сарганізавалі курс крою і шыцця. Зараз пасля ўрокаў дзяўчынкі старэйшых класаў застаюцца на курс і вучацца гэтай карыснай прафесіі.

Так, ад працы настаўніка, ад яго заангажавання ў грамадскія справы вёскі шмат залежыць. Анатоль Швед гэта разумее і не шкадуе сваіх сіл і здольнасцей.

Хочацца пажадаць Анатолю Шведу далейшых поспехаў у яго грамадскай дзейнасці.

В. БАРШЧЭЎСКІ
фота — А. КАЗБЯРУК

меннікаў, сустракаецца з чытачамі сваіх твораў, часта гутарыць з пачынаючымі селькорамі, перапісваецца з піянерамі і школьнікамі, якія з удзячнасцю прымаюць парады ўмудронага жыццёвым вопытам мастака.

Як член Рэспубліканскага камітэта абароны міру пісьменнік прымае актыўны ўдзел у барацьбе савецкіх людзей за мір і дружбу паміж народамі. «Самае высокае, самае галоўнае заданне, якое стаіць перад гэтым рухам, — гаворыць М. Лынькоў, — гэта барацьба за сапраўдны мір, за сапраўдную бяспечнасць чалавецтва, за мірнае суіснаванне народаў, за іх мірнае супрацоўніцтва».

За актыўную барацьбу за мір пісьменнік - гуманіст у 1959 годзе ўзнагароджан Граматай Сусветнага Савета Міру.

М. Лынькоў неаднойчы выязджаў у замежныя краіны. Гэта дало яму магчымасць сабраць цікавы матэрыял для нарысаў аб Польшчы, Індыйскай рэспубліцы, а таксама для серый апавяданняў і замалёвак з жыцця Амерыкі, вядомых пад загалоўкам «Іх вобраз жыцця». Пісьменнік прадаўжае працу над гэтай серыяй. Ён выношвае замысел новай аповесці або рамана аб першых гадах утварэння Савецкай улады ў Беларусі.

Творы М. Лынькова перакладзены на многія мовы народаў СССР, а некаторыя з іх друкаваліся на польскай, чэшскай, балгарскай, румынскай, венгерскай, кітайскай, англійскай і французскай мовах. Паасобнымі выданнямі ў Польшчы выйшлі зборнік апавяданняў пісьменніка і раман, «Векапомныя дні». Раман перакладзены і надрукаваны таксама і ў Румыніі.

ДЗМІТРЫ БУГАЁЎ
кандыдат філалагічных навук, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры імя Я. Купалы АН БССР

ВЕСТКІ З ГАЙНАЎКІ

Ажыццяўленне рашэнняў

Жыватворчыя пастановы VIII Пленума нашай партыі паспяхова рэалізуюцца ва ўсіх галінах жыцця. Іх святло абняло таксама кіраванне прамыслова - гаспадарчымі адзінкамі. Называецца гэта ў нас дэцэнтралізацыяй, інакш — перавазанне шматлікіх прамыслова - гаспадарчых прадпрыемстваў да ведама і кіравання адпаведным мясцовым уладам.

Вось прыклад правільнасці мерапрыемстваў згодных з указаннямі VIII Пленума.

Дзяржаўнае прадпрыемства млыноў у Бельску Падляшскім у ліпені бягучага года пераказала Гарадской радзе нарадовай у Гайнаўцы 2 млыны, якія знаходзяцца ў раёне дзейнасці гэтай рады. Калі яны былі пад кіраўніцтвам бельскага Прадпрыемства млыноў у іх не было парадку. Млыны гэтыя былі нават нерэнтабельныя. Гарадская рада нарадовая ў Гайнаўцы пад кіраўніцтвам старшыні прэзідыума Кастуся Ляшчынскага справу сваіх млыноў паставіла на «ногі». Перш за ўсё — справа адпаведных працаўнікоў — сумленнай абслугі, — якая, у сваю чаргу, дбае аб належны парадак, як звонку, таксама і ўнутры. Праца вядзецца згодна з планамі. Падумалі таксама аб некаторых наватарскіх аблягчэннях для сваіх кліентаў - земляробаў.

Закупілі 20 тон збожжа, змалолі яго, і гэты запас дазваляе на праводжанне абмену мукі на збожжа кліентаў. Такім чынам, кліент - земляроб не патрабуе чакаць шмат гадзін на сваю чаргу, каб змалоць збожжа. А гэта вялікая ашчаднасць часу. Варта, каб у іншых млынах увялі падобнае.

Гайнаўскія млыны не «едуць» цяпер на стратах, але сталіся нават дахадовымі. Ад ліпеня да кастрычніка яны далі 40 тыс. зл. даходу.

Гарадская рада нарадовая ў Гайнаўцы пераняла таксама пад сваё кіраванне цагельню ў Дольным. І тут прыкмячаецца лепшае гаспадаранне.

ПРЫГАЖЭЕ ГОРАД

Жыхары Гайнаўкі даўней, а асабліва ў час перадвыбарчай кампаніі, між іншым, многа гаварылі аб патрэбе пабудовы новых вуліц, рамонце і перабудове існуючых, аб эстэтычным выглядзе горада наогул. Гарадская рада нарадовая сур'ёзна падыйшла да справы, і зараз можна сцвердзіць, што ў гэтым напрамку зроблена многа. Новую вуліцу атрымалі жыхары квартала «Міленіум». Закончылі пабудову вуліцы Дольнае (даўнейшая аднаімённая назва вёскі). Гэта ж адносіцца таксама да вул. Горнае (уложана 2500 м² маставой). Многа прыгажосці гораду, а выгоды жыхарам і наведвальнікам прынясе новая вуліца імя Леніна. Яна будзе спалучаць дарогу са шпіталя на вакзал. Пабудова гэтай вуліцы патрабавала немалых коштаў (звыш 900 тыс. зл.) Але прадпрыймальнае кіраўніцтва горада будуе вуліцу гаспадарчым спосабам, што паніжыць вартасць эфектна выкананай працы на каля 500 тыс. зл. Закончылі пабудову вул. Вызвалення. На будучы год плануюць перабудову вуліц Міжторы IV і Дзібуа VII (працяг вул. Вызвалення). Пабудавалі жалезабетонны мост на вул. Ліповай.

Вясною Гайнаўка атрымае шмат азелянення. Дрэўцы пасадзяць не толькі на новых вуліцах, але і на старых, дзе зяляніны вельмі мала.

Калі, аднак жа, спытаем жыхароў горада Гайнаўка, ці яны многа дапамаглі грамадскім чынам, пры вышэй пададзеных выкананых працах, мы атрымаем адмоўны адказ. А шкада. І каб не сароміцца перад вясковым насельніцтвам, якое вельмі часта прымае ўдзел у грамадскіх чынах, жыхары Гайнаўкі павінны таксама ўнесці крыху грамадскага чыну на ўпрыгожанне свайго горада. Прыемна тады было б пачуць праз Гайнаўскі радыёвузел словы дыктара, што ў Гайнаўцы жывуць людзі, якія актыўна ўключаюцца да ўпрыгожвання свайго горада.

М. К.

Райкі маюць святліцу

Вялікую ўрачыстасць перажывалі жыхары вёскі Райкі ў Бельскім павеце. 5.XI. адбылося адкрыццё новай і вельмі прыгожай святліцы, аб будове якой неаднаразова мы пісалі ў «Ніве».

Тав. Рыгор Семянюк — старшыня грамадскага камітэта будовы святліцы ў сваім дакладзе ахарактарызаваў уклад аднавяскоўцаў пры яе пабудове. У адкрыцці святліцы прынялі ўдзел тав. Тэрэса Гасцілові з Аддзела культуры ваяводскай рады, тав. Арцём Чыквін — старшыня Бельскага Аддзела нашага таварыства і прадстаўнік ГП БГКТ — Сакрат Яновіч.

Аб пабудове святліцы жыхары Раек пачалі гаварыць у 1958 годзе ў час арганізацыйнага сходу мясцовага гуртка нашага таварыства. Дзякуючы іх ініцыятыўнасці і ахвярнасці, а таксама дапамозе павятовых і ваяводскіх улад дасягнута пастаўленую перад сабой задачу. Гэта пераканаўчы прыклад грамадскага падыходу людзей да спраў сваёй вёскі.

(ся)

Аутарскі вечар

Варшаўская група Беларускага літаратурнага аб'яднання 20 кастрычніка г. г. у памяшканні Таварыства наладзіла аўтарскі вечар Віктара Шведа.

Паэт прачытаў шмат сваіх вершаў.

ш.

Карысная сустрэча

Праўленне Варшаўскага Аддзела БГКТ 27 кастрычніка наладзіла сустрэчу з Аляксандрам Мацко, аспірантам Інстытута грамадскіх навук пры ЦК КПСС, прыехаўшага ў нашу краіну сабраць матэрыялы для сваёй навуковай працы.

Тав. Мацко, які праз усе гады нямецкай акупацыі партызаніў на Беларусі падзяліўся ўспамінамі.

Сустрэча была надта сардэчнай, цікавай і карыснай, яна ўзбагаціла нашыя веды аб партызанскім руху на Беларусі.

В. Ш.

Залатая нядзеля ў ГРН Горка

Аднае залатой вераснёўскай нядзелі у ГРН Горка (на Сакольшчыне) адбылася акцыя збору грошай на будову школ 1000-годдзя. У акцыю актыўна ўключыліся настаўнікі гэтай ГРН. Аднаднёвая акцыя дала прыгожы плён. Разам сабралі 8000 злотых. Не ўсе аднак 16 вёсак ГРН Горка выказалі аднолькавае зразуменне для лозунга 1000-школ на 1000-годдзе, але некаторыя так. Да першай тройкі належаць: Азяраны Вялікія — 2000 зл., Нетупа — 1800 зл., Рудакі — 400 зл.

вл.

СУСТРЭЧА З ПАРЫЖАМ

МЕЧЫСЛАЎ ЧАЙКОЎСКІ

(Працяг са стар. 2)

добра ўжо завучанай характэрнай усмешкай; запрашаюць на лямпку віна і на «добрую» музыку. Усе гэтыя прыемнасці аднак вельмі дарагія. Найніжэйшая цана вагаецца тут паміж 15-цю а 20-цю новымі франкамі, г. зн. 3—4 долараў. Тут, менавіта, праводзяць свой час парыжскія багацеі і замежныя госці, пераважна з-за Акіяна. Аднак розныя мерапрыемствы ў гэтых кабарэ маюць вельмі мала супольнага з праўдзівым мастацтвам.

Фрагмент парыжскай вуліцы

Толькі ў такіх вядомых месцах як Мулян-Руж ці Фолі-Бэржэ знойдзем добры балет і багатую сцэнерыю.

Парыж ганарыцца назвай сталіцы сусветнай моды і ў гэтым няма ніякага перабольшання. З вядомай майстэрні Дыёра разыходзяцца на ўвесь свет фешэнебельныя мадэлі жаночай і мужчынскай вопраткі. Кожны сезон прыносіць з сабою новыя змены ў модзе, прычыняючы гэтым самым вялікую радасць вытворцам, а турботы купцам. Яны часта не паспеюць прадаць усяго тавару і таму павінны на 50 працэнтаў зменшыць іх цану. Таму на шматлікіх вуліцах перад магазінамі стаяць ларкі з нямоднай ужо вопраткай. Тут частымі наведвальнікамі з'яўляюцца турысты. У іх краінах гэтыя нямодныя рэчы становяцца значна пазней навасцю сезона. Так ужо дзеецца, што свет нават у век «спутнікаў» не можа паспець за шпаркімі тэмпамі развіцця моды. Нават парыжская вуліца не можа тут справіцца... Не ўсе людзі, урэшце, могуць спаборнічаць з капрызамі моды і не ўсе з'яўляюцца яе паклоннікамі. Таму і вуліца Парыжа з'яўляецца такой жывой і маляўнічай.

У Парыжы ёсць вуліцы, асабліва на Пэр-Ляшэз ці Монт-Мартр, дзе можам прыкмеціць дзіўныя сцэны. Вось перад дамамі стаіць нейкае ламачча, прызначанае на продаж. Чаго там толькі няма! Старыя крэслы, знішчаныя молямі, набітыя птушкі, аленевыя рогі, алавяныя збаны, нейкія велізарныя блюды, паляўнічыя нажы з касцянымі ручкамі або малыя нікому не патрэбныя рулеткі... Іх прадаўцы сваім знешнім выглядам нейк гарманізуюць з гэтымі старадаўнімі рэчамі. З'яўляюцца імі пераважна старэйшыя «панове» у вопратках, якія дарэмна мы шукалі б у сучасных журналах моды. Я пацікавіўся, хто ж урэшце купляе ў гэтых старыкоў іх музейныя рэчы, аднак нікога не прыкмеціў. А яны мусіць ужо прывыклі да гэтага спакою і дрэмлюць сабе ў сваіх старых крэслах. У гэтых кварталах Парыжа сустракаем таксама і іншыя цікаўнасці. Вось жывапісцы пад голым небам прадаюць свае карціны, абапёртыя аб старыя чыншовыя дамы, пазбаўленыя тынку. Некаторыя, жадаючы заахвоціць прахожых да пакупкі, малююць проста на тратуарах або на вулічным асфальце нейкія дзівосныя партрэты і бытавыя сцэны. А калі вакол іх збярэцца група цікаўных, дык тады намагаюцца хаця б вельмі танна прадаць свае палотны. Час ад часу ў дыскрэтна размешчаныя побач з карцінамі барэты падаюць цэнты... Парыж мае некалькі дзесяткаў тысяч жывапісцаў, якія паміж сабою спаборнічаюць. Перамагаюць, зразумела, больш выдатныя з іх і... больш спрытныя.

Вось Парыж, які давялося мне пабачыць.

Мечыслаў Чайкоўскі
Фота аўтара

Будучыня Міжземнага мора

У Заходняй Еўропе ў апошні час паявілася шмат праектаў ператварэння Міжземнага мора. Нядаўна інжынер Зэргель апрацаваў комплексны план усіх прац прадбачваючых абніжэння ўзроўню Міжземнага мора. Аснованы ён на наступным водным білансе. З мора выпароўвае штогод 4,1 тысяч кубічных кіламетраў вады. Гэтую затрачаннасць вады пакрываюць: рэкі 230 кубічных кіламетраў, дажджы больш як адну тысячу кубічных кіламетраў, наплывае праз пралівы: 2,7 тысяч кубічных кіламетраў праз Гіблартар і 152 кубічных кіламетраў праз Дарданэлы. Мінімальная колькасць вады наплывае таксама праз Суэцкі канал.

Праект Зэргеля прадбачвае пабудову плацін у двух пралівах і Суэцкім канале. Дзякуючы ім, на працягу некалькі год можна будзе абніжыць узровень мора на 100 метраў. Пазней прапушчалася б ваду праз плаціны, каб недапусціць далейшага абніжэння люстра вады. У гэтых трох пунктах, дзе былі б пабудаваны плаціны, спад вады можна было б выкарыстаць на прадукцыю электрычнай энергіі. Значна змянілася б тады геаграфія раёна, спалучыліся б з мацерыкам, а часткова пабольшылі б свой абшар, Корсіка спалучылася б з Сардыніяй і гэты абшар зямлі быў бы адлеглы ад Італіі толькі на 20 км, у той час, калі Сіцылія была б спалучана з Калябрыяй. Гэтым самым атрымаюцца велізарныя абшары зямельных угоддзяў, што для пералюдненых краін басейна Міжземнага мора будзе мець агромнае значэнне. Адначасова ўсе сучасныя карты станудца гарадамі далёка знаходзячыміся ад мора, што напэўна прычынілася б да пагаршэння іх эканомікі.

Праект Зэргеля ідзе яшчэ далей. У наступнай фазе прадугледжвае ён перагараджэнне плацінай 50-ці кіламетравага праліва, які быў бы пабудаваны ў першай фазе паміж Сіцыліяй і Тунісам. Такім чынам Міжземнае мора будзе падзелена ў такі спосаб на два салёныя азёры з розным узроўнем вады. Дазволіць гэта атрымаць новыя мільёны гектараў зямельных угоддзяў. Незалежна ад планаў ператварэння Міжземнага мора існуюць планы падобнага выкарыстання Чырвонага і Мёртвага мароў, а таксама стварэння новага мора ў пустыні Сахары. Зараз праходзяць працы над каардынацыяй гэтых планаў і апрацоўваецца комплексны праект ператварэння прыроды ў гэтым раёне.

МОДА

Зімовыя касцюмы

Кулінарыя

АНТРЫКОТ З ЦЫБУЛЯЙ

160 г. ялавічыны, 10 г тлушчу, 100 г цыбулі, 15 г сметанковага масла, соль, перац, зяленіва.

Мякаць тоўстага краю ялавічыны наразаюць на кавалкі таўшчынёй 1,5—2 см, адбіваюць, пасыпаюць соллю, перцам, надаюць авальную форму і на разагрэтым тлушчы смажаць да гатоўнасці. Цыбулю наразаюць кольцамі і абсмажваюць на сметанковым масле да празрыстасці. На патэльню, дзе смажылася мяса, наліваюць крыху бульёну, даюць закіпець, працэджваюць. На блюда ўкладваюць антрыкот, зверху кладуць абсмажаную цыбулю і паліваюць чырвоным соусам, упрыгожваюць зяленівам.

Падаюць са смажанай бульбай.

НАРОДНАЯ МЕДЫЦЫНА

ТАЛАКНЯНКА ЗВЫЧАЙНАЯ

Беларуская назва: талакнянка; руская: толокнянка, медвежья ягода.

Шматгадовая расліна ў выглядзе невялікіх нізенькіх вечназялёных кусцікаў. Лісце на зіму не ападае. Кусцікі галіністыя, сцябло сцелецца па зямлі, даўжыня яго 30—100 см. Лісце дробнае, зверху бліскучае, па краях незагнутае. Кветкі ружаватыя на кароткіх кветканожках, сабраныя ў ніцую гронку. Плады—касцянка з 1—5 костачкамі цёмначырвонага колеру. Цвіце ў маі — чэрвені. Расце ў барах на пясчанай глебе.

Талакнянку часта блытаюць з бруснічнікам. Лісце бруснічніка большае за лісце талакнянкі, па краях яно загнутае, некалькі зубчатае. Ягады брусніцы больш сакавітыя, хоць з выгляду і падобныя на ягады талакнянкі. Пры расціcканні брусніц атрымліваецца сакавітая кашка, а ў ягад талакнянкі — вільготная мучністая маса.

Збіраюць толькі лісце талакнянкі (часам з кветкамі) у час цвіцення і ўсё лета да верасня.

У народзе лічаць, што ўсе хваробы почак, мачавога пузыра, асабліва запаленне почак, камяні почак і мачавога пузыра, асабліва пры крывавай мачы, нельга лячыць без лісця талакнянкі. Доза: ад 5—15 да 30 гр на 150—250 да 500 гр вады. Вараць 15 мінут, даюць адстаяцца 20 мінут, працэджваюць і п'юць па паўшклянкі тры разы на дзень або па адной сталовай лыжцы праз кожную гадзіну.

Адвар з лісця талакнянкі прымаюць таксама пры «аслабленых» нервах, пры палюцыях і пры венерычных хваробах. У гэтых выпадках на тры шклянкі сырой вады біруць адну сталовую лыжку з коптарам лісця талакнянкі і вараць, пакуль не выпарыцца адна трэцяя частка вадкасці. Астатняе адцэджваюць і п'юць штодзённа па дзве шклянкі на дзень. Пры гэтым забараняюцца алкагольныя напіткі.

Лісце талакнянкі захоўваецца ў скрынцы, абкладзенай паперай.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

■ У Рыме, у час аперацыі, адной жанчыне са страўніка лекары вынялі ключ. Прачнуўшыся, жанчына заявіла, што гэта ключ ад шафы, у якой перахоўвала яна грошы. Праглынула таму, каб муж не меў магчымасці прапіць усяго заработку.

■ Партугальскія салдаты, ахраняючыя плантацыі кавы ў паўночнай Анголе, заўважылі вельмі прыгожую малпу і пагналіся за ёю ў джунглю, дзе раптам акружыў і разбіў іх партызанскі атрад патрыётаў. Потым выявілася, што малпа была спецыяльна дрэсіравана.

■ Італьянскі фільмовы прадуцэнт Дэ Лаўрэнціс накручвае каля Рыма фільм на рэлігійную тэматыку пад загалоўкам «Барабаш». У адной са сцэн прымае ўдзел 750 статыстаў. Прывязаныя да крыжоў, яны павінны даць найбольш ашаламляльнае ўражанне. Вісець — гэта вельмі цяжкая праца, — заявілі статысты і патрабавалі павелічэння зарплаты.

Калі прадуцэнт не згадзіўся на падвыжку, 450 статыстаў аб'явіла забастоўку. Яны пачалі смяяцца і вырабляць розныя фокусы. Дэ Лаўрэнціс вымушаны быў згадзіцца на падвыжку зарплаты.

Беларускі каляндар

Выдавецтвам Галоўнага Праўлення БГКТ у Беластоку выйшаў з друку беларускі каляндар на 1962 год. Каляндар дзеліцца на чатыры асноўныя часткі.

Каляндарная частка багатая практычнымі парадамі на даны месяц і гістарычнымі датамі.

У гаспадарчай частцы чытач знойдзе цікавыя артыкулы на гаспадарчыя тэмы, аб свядомым мацярынстве, народнай медыцыне і кулінарыі.

Частка аб дзейнасці БГКТ знаёміць чытачоў з 5-гадовымі дасягненнямі таварыства.

Асабліва багатая фальклорна - літаратурная частка каляндара. Апрача фальклору, сабранага на Беласточчыне студэнтамі беларускай філалогіі, друкуюцца творы (паэзія, проза, гумар, сатыра) членаў літаратурнага аб'яднання, якое існуе пры ГП БГКТ.

Каляндар багата ілюстраваны здымкамі.

Беларускі каляндар на 1962 год можна купіць у Галоўным Праўленні БГКТ пры вул. Варшаўскай 11, рэдакцыі «Ніва», аддзелах БГКТ, кнігарнях «Дому кніжкі» і ў беларускіх школах. Цана каляндара 6 злотых. Заяўкі на каляндар можна пасылаць па пошце ў Галоўнае Праўленне. Кошт каляндара з паштовай перасылкай 7 зл. 20 гр.

Прыемна пачуць роднае слова

29.10.1961 года вечарам многа людзей сабралася ў Кленіцкай школе. Былі тут і маладыя і старэйшыя, ужо пажылыя людзі. Усе чакалі... А было навошта чакаць. У школьнай зале выступіла беларуская эстрада «Лявоніха». Гэта ўжо другі канцэрт у Кленіках.

Праграма эстрады вельмі спадабалася жыхарам Кленік і аколіцы. Калі на сцэне была канферансье і адначасова салістка Люба Томчык, то ў зале было ціха-ціха. А пасля песні доўгія апладысменты і слова «біс». Такая рэакцыя людзей была і ў час выступлення танцавальнай пары Чэсі Сільванчук і Янкі Крупы.

Людзі былі задаволены, што пачулі песні на сваёй роднай мове і ў добрым выкананні. Убачылі яны таксама беларускія танцы. Аб тым энтузіязме і захапленні сведчаць бурныя апладысменты, калі на сцэну з букетамі кветак увайшлі дзяўчаты Надзя Семянюк, Аня Купрыяновіч і Аня Грыгарук. Яны шчыра падзякавалі за канцэрт.

Аляксандр Закройшчык
Кленікі

Ніва

Adres redakcji: Białystok. ul Wesołowskiego 1
Telefony: red naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7,20 zł. półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze Wpłaty na prenumeratę indywidualna należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-5-100024

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

Nakład 5000 Błtk B- 3

Школа ў Старым Ляўкове

Школа ў Старым Ляўкове існуе ўжо шмат год. Многа моладзі выйшла ў свет з гэтай школы, многа настаўнікаў тут працавала.

Зараз у Старым Ляўкове працуе 5 настаўнікаў. Усе яны вярнуліся працаваць у сваю родную вёску, або ў сваю аколіцу, вярнуліся, каб дапамагчы свайму асяроддзю выхаваць маладое пакаленне, вярнуліся, каб развіваць культурнае жыццё ў сваіх родных вёсках, павышаць узровень ведаў аднавяскоўцаў. Усе яны даўно здабылі сабе павагу і пашану насельніцтва за сваю адданую і ахвярную працу. Заслуга настаўнікаў стараляўкоўскай школы яшчэ і ў тым, што яны паставілі школу на перадавое месца ў Гайнаўскім павеце.

Даўжэйшы час тут працуюць настаўнікі Надзея і Васіль Цялушэцкія. Яны кіруюць школай, жывуць яе жыццём, сэрца і душу аддаюць яе справам.

Школа ў Старым Ляўкове змяшчаецца ў двух будынках. У школе ёсць бібліятэка, якая налічвае каля паўтары тысячы кніг. Пры школе існуе гурток юных турыстаў, у якім працуе 15 вучняў.

Вучні стараляўкоўскай школы вясною г. г. пасадзілі паабапал дарогі дрэўцы, якімі клапатліва апякуюцца. Сёлета вучні сабралі нядрэнны ўраджай з вопытных дзялянак.

Дзякуючы такім настаўнікам у вёсцы няма хуліганства. Насельніцтва з пашанаю адносіцца і да настаўнікаў і да школы.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

З жыцця моладзі у Палічнай

Моладзь з вёскі Палічна амаль што ўся належыць да добраахвотнай пажарнай каманды. Старшынёй з'яўляецца Янка Петручук. Ён праяўляе заботу аб сваёй арганізацыі, вучыць моладзь, як мае абыходзіцца з прыладамі і што маюць рабіць у час пажару. Палічанская каманда мае ўласную матапомпу і ўсе супрацьпажарныя прылады.

У доўгія асеннія вечары Палічанская моладзь збіраецца ў чытальні, якая знаходзіцца пры бібліятэцы. Бібліятэкар з прыемнасцю адносіцца да сваіх чытачоў.

У чытальні кожны знаходзіць сабе працу. Але не кожны вечар чытальня адкрыта, а тады ўжо няма куды ісці. Можна было б сарганізаваць мастацкае выступленне, але няма каму пакіраваць гэтым. З прыемнасцю наша моладзь хадзіла б на які-небудзь «ральнічы курс», але ніхто аб гэтым не пацікавіўся.

Віктар Баран
Палічна

ПРЫКЛАД УСІМ

Прыкладным гаспадаром вёскі Старая Грыбоўшчына (Сакольскі павет) з'яўляецца Міхась Русэль, солтыс гэтай вёскі. Ён першы залажыў плантацыю кукурузы. Кукуруза вырасла вялікая і захапляла ўсіх прахожых. Каб пераканаць сваіх жыхароў, якую карысць дае зялёны корм, ён зрабіў сілас. У гэтым яму дапамагалі члены ЗМВ і аграном з Крынак.

Міхась Русэль раіць усім, каб на наступны год усе ўзяліся за сілас.

Жэня Гламбоцкая
Старая Грыбоўшчына

S. O. S. у школьным будаўніцтве

У школьных інвестыцыях было запланавана аддаць у карыстанне перад пачаткам навучальнага года тры пачатковыя школы ў такіх вёсках як Мора, Іванкі і Ляшукі. Тэрмін даўно ўжо прайшоў, а будова дзвюх школ яшчэ незакончана. Выканаўцам з'яўляецца Будаўлянае прадпрыемства тэрэновэ ў Бельску Падляшскім, якое не спяшаецца з заканчэннем гэтай будовы. Адным словам, паводле даных на 1 кастрычніка бягучага года гадавы ліміт на гэтыя школы склаў 3.285 тыс. зл., якія былі ад пачатку года выдаткаваныя на суму 2.215 тыс. зл. Вінаваты ва ўсім гэтым выканаўцы. З кожным днём набліжаецца зіма, а школьная дзетвара безрэзультатна ў незакончанасць чакае адкрыцця новых школ. Звяртаемся да Дырэкцыі БПТ, каб аказала больш сэрца для дзяцей, якія вучацца ў цесных класах, і мабілізавала ўсе магчымыя сілы да таго, каб як найхутчэй закончыць будову школ, пакуль не прыдуць вялікія маразы. Наша просьба датычыць школ у Моры і Іванках.

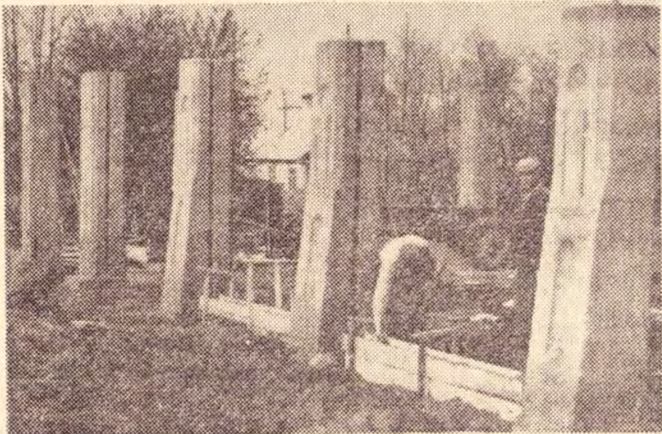
Рыгор Дмітрук

БЕЛЯВІЧЫ БУДУЮЦЦА

У Белявічах (Беластоцкі павет) усё часцей паяўляюцца сярод старых, пакрытых саломай хат, новыя мураваныя і драўляныя будынкі. Усе з іх пакрыты чарапіцай або бляхай. У асноўным ставяцца мураваныя будынкі. У нашай вёсцы няма новапабудаваных хат, пакрытых саломай. Зараз нават старыя хаты крыюцца чарапіцай, якой у нас маем удоваль. У Белявічах вялікай папулярнасцю цешацца чарапіцы, якія прадукуе Мікалай Марцінчык і яго сын Уладзімір. Аднак не толькі жыллёвыя будынкі крыюцца чарапіцай. Паасобныя гаспадары выкарыстоўваюць яе і да гаспадарчых пабудоў. І так, напрыклад, Юльян Кахановіч са сваімі сынамі Міхалам і Міколам пакрыў усе свае гаспадарчыя будынкі агняадпорнай чарапіцай. Нашыя грамадскія ўлады робяць зараз намаганні ў напрамку ліквідацыі саламяных стрэх, якія часта з'яўляюцца прычынай пажараў. Трэба адзначыць, што гэтую справу добра разумеюць жыхары Белявіч і робяць усё, каб было як мага менш саломяных стрэх, і каб адначасова вонкавы выгляд мясцовасці схарыстаў на гэтым.

Алесь Савіцкі

ЗАГАДКА? НЕ!

Калоны палаца, тэатра, ці іншай нейкай вялікай будоўлі? Нічога падобнага! Гэта будзе звычайная клуня (стадола — як кажуць на Сакольшчыне) Кастуся Наумовіча ў вёсцы Крушыняны. Велічыня 20x8 метраў. Сцены з пустакаў. Кошт каля 50 тысяч зл.

Новая клуня вырастае на пагарэлішчы старой, якая запоўненая плёнамі зямлі, згарэла 11 жніўня ад перуна. Была з дрэва. Новай клуні і пярун менш страшны будзе. Цэмент і жвір неахвотна сябруюць з іскрамі.

вл.
фота Я. Чэрнякевіч

КІНО

Праграма ад 21.XI.—30.XI.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Cichy Don" (radz.), cz. I, 21—23. XI., cz. II, 24—26. XI., cz. III 28—30. XI.

Кляшчэлі
„Jaskółka" (radz.), 21—23. XI. „Żywi bohaterowie" (radz.), 24—26. XI. „Pojedynek" (radz.), 28—30. XI.

Навасады
„Zobaczymy się w niedzielę" (polski), 25—26. XI.

Нарва
„Przez zieloną granicę (czeski), 22—26. XI. „Szczęściarz Antoni" (polski), 29—30. XI.

Нараўка
„Królewna ze złotą gwiazdą" (czeski), 22—26. XI. „Zobaczymy się w niedzielę" (polski), 29—30.XI.

Чаромуха
„Pojedynek" (radz.), 21—23. XI. „Żegnajcie gołębie" (radz.), 24—26. XI. „Opowieści o Leninie" (radz.), 28—30. XI.

Чыжы
„Szczęściarz Antoni" (polski), 22—26. XI. „Królowa ze złotą gwiazdą" (czeski), 29—30. XI.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Biuro matrymonialne" (franc.), 22—26. XI. „Kradzione nie tuczy" (angl.), 29—30. XI.

Браньск
„Kongo walczy" (radz.), 21—23. XI. „Normandia - Niemen" (radz.) 24—26. XI. „Szybsza od wiatru" (radz.), 28—30. XI.

Гродзіск
„Historia współczesna" (radz.), 25—26. XI.

Орля
„Ciao, ciao, Bambino" (włoski), 22—26. XI. „Królowa ze złotą gwiazdą" (czeski), 29—30. XI.

Райск
„Kradzione nie tuczy" (angielski), 22—26. XI. „Bitwa pod piramidami" (radz.), 29—30. XI.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Cichy Don", cz. III (radz.), 21—23. XI. „Salwa o świcie" radz.), 24—26. XI. „Lecą żurawie" (radz.), 28—30. XI.

Міхалова
„Lecą żurawie" (radz.), 21—23. XI. „Spotkali się w pociągu" (radz.), 24—26. XI. „Dom, w którym żyjemy" (radz.), 28—30. XI.

Супрасль
„Szybsza od wiatru" (radz.), 21—23. XI. „Daleki ukochany" (radz.), 24—26. XI. „Gwiazdy spotykają się w Moskwie" (radz.). 28—30. XI.

Харошча
„Perla" (meksykański), 21—24. XI. „Wrzesień 1939" (polski), 25—26. XI. „Słońce wschodzi nad Bengalem" (pakistański), 28—29. XI.

Чорна Весь
„Los człowieka" (radz.), 21—23. XI. „Normandia — Niemen" (radz.), 24—26. XI. „Legenda o lodowatym sercu" (radz.), 28—30.XI.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Драгічын
„Gwiazdy spotykają się w Moskwie" (radz.), 21—23. XI. „Los człowieka" (radz.), 24—26. XI. „Miłość powraca wiosną" (radz.), 28—30. XI.

Мельнік
„Opowieści o Leninie" (radz.), 21—23. XI. „Los człowieka" (radz.), 28—30. XI.

Мілейчыцы
„W ciszy stepowej" (radz.), 21—23. XI. „Żegnajcie gołębie" (radz.), 24—26. XI. „Cichy Don" cz. I (radz.), 28—30. XI.

Нурэц
„W okopach Stalingradu" (radz.), 21—23. XI. „Przed nami zakręt" (radz.), 24—26. XI. „Chleb i róże" (radz.), 28—30. XI.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Dwie rywalki" (radz.), 21—23. XI. „Trzpiotka" (radz.), 24—26. XI. „W ciszy stepowej" (radz.), 28—30. XI.

Шудзялава
„Milczące ślady" (polski), 22—25. XI. „Teresa Reguin" (franc.), 29—30. XI.

ТЫТУЛЫ

Аднойчы меў чалавек справу да юрыста. Заходзіць ён у канцылярыю, а там сядзіць адвакат сагнуўшыся ў параграф ды піша. Піша нешта важнае, укладваючы справу ў артыкулы і параграфы, як маці дзіця ў пялёнкі.

Чалавек пераступіў з нагі на нагу, кашлянуў і кажа:

— Я грамадзянін, да вас...

Адвакат падняў галаву, але ў вачах яго абыякавасць свеціцца. Углядаецца адвакат паверх кліента ў далёкую перспектыву, а на першым плане чалавека не бачыць.

А кліент, хоць і вясковага паходжання, але ў цемя не біты. Ён зразумеў сваю памылку і, папраўіўшыся, кажа:

— Калі пан адвакат дазволіць вылажыць справу...

У адваката вочы паяснелі. Значыць, слова «грамадзянін» не дайшло да яго свядамасці, а «пан адвакат» разбудзіла ў ім чалавека.

Таму сяляне цярэбяць ля парогаў кабінетаў свае шапкі і велічаюць кіраўнікоў — панам начальнікам.

Проста смех бярэ гледзячы збоку, як у нас пан на пане едзе ды яшчэ панам паганяе.

Пара ўжо было б пачаць выхаваўчую працу па выкараненні слова «пан». Яно ж нічога супольнага не мае з ветлівасцю. Хараства чалавеку і аўтарытэту для яго пасады гэтае слова зусім не прыносіць, а толькі аб няслаўнай паншчыне напамінае.

А калі нейкаму кіраўніку цёплае і сяброўскае слова «таварыш» не пападаецца, няхай ён тады задаволіцца афіцыйным і сухім тытулам: «грамадзянін начальнік».

Па-шчырасці кажучы ў нас дастаткова людзей з сапраўднымі і мілагучнымі тытуламі. Таварышы гарнякі, будаўнікі, сталяры і земляробы — гэта людзі, з рук якіх выходзіць народнае багацце. А розныя «паны» сядзяць ва ўстановах дзеля таго, каб абслугоўваць патрэбы гэтых знатных людзей, і цабіце мяне, людзі добрыя, хатняй каўбасой, калі я тут налгаў хоць на макавае зернетка.

Дзядзька Лявон

Хто аб чым...

Як назваць такога прадаўшчыка, які возьме грошы, а не дасць тавару?

— Злодзеем, — скажаце.

Правільна.

Менавіта такія схільнасці мае ГС у Нараўцы.

У мінулым годзе пяць гаспадароў — пагарэльцаў з Пасек у Гайнаўскім павеце злажылі запатрабаванне на 50 тон будаўнічага жужалю. Яны заплацілі ў касе ГС 2.500 злотых. Незадоўга вагон з жужалем прывезлі на станцыю ў Семяноўцы. Але аказалася, што ў вагоне замест 50 тон жужалю ёсць усяго толькі 40. Чатырох сялян узялі па 10 тон, а для Паўла Сачко не хапіла. Ён у ГС.

— Прабачце, — кажуць там. — Зайшла памылка. Але выправім яе. Жужаль атрымаеце.

Чакаў Сачко месяц, чакаў два, тры, а жужалю ўсё няма. Ён пабудаваўся без жужалю. Заязджае ізноў у ГС.

— Аддайце, — кажа, — грошы, якія я ўплаціў на жужаль.

Тым часам настаў новы старшыня ГС.

— Прабачце, — кажа новы старшыня, грамадзянін Савіцкі, — але я нічога аб тым не ведаю. Разгледзім у свой час гэтую справу і, калі што, дык выправім.

І так чалавек заплаціў грошы, не атрымаў тавару і ўжо другі год не можа атрымаць сваіх грошай. Падараваць 500 злотых для ГС пагарэльцу не вельмі лёгка. Ды і прычыны няма. Як жа тады вярнуць іх? А мо' старшыня ПЗГС у Гайнаўцы, грамадзянін Майсеня, дапаможа?

ДАРОС ПРЫ ЧАРЦЫ

Марцінава сямейка ўся,
Ён, сын Кастусь, ды жонка Варка
Да свайго кума Міхася
Паехалі кульнуць па чарцы.

Багаты стол, каўбасы, гусь,
З гарэлкаю бутэляк гушча.
Тут сярод п'яніц і Кастусь
Ніяк не мог быць непітушчым.

— Пі, сын мой, — сказаў Марцін, —
Няма чаго табе стыдацца.
Ты ўжо ў мяне дарослы сын,
Табе год стукнула дванаццаць.

— Будзь паслухмяны, мой сынок, —
Мама таксама просіць Косцю.
— Выпі гарэлкі хоць глыток,
У кума будзь сапраўдным госцем.

— Трымайся Косця, будзь здароў, —
Гарлапініць кум, які ўжо ўпіўся.
— Вып'еш, нальем табе ізноў. —
Выпіў Кастусь, ды з ног зваліўся.

У воз Марцін сынка занёс.
І пільнаваць загад даў Варцы.
Кастусь дык сапраўды дарос
Да горкай п'явіцы пры чарцы.

АНДРЭЙ САМАСЕЙ

СЭРЦА

А. Паняткоўскі

Кажуць, што сучаснаму грамадству характэрны цынізм. Не ведаю. Я асабіста з маленства захаваў вялікую чуллівасць і схільнасць да ўсялякіх захапленняў і эмоцыі. Гэта мабыць таму, што я вяду нармальны вобраз жыцця і не сябрую з ніякай падазронай кампаніяй.

Таму кожнае, нават зусім нязначнае здарэнне, даводзіць мяне да страшэннага хвалявання.

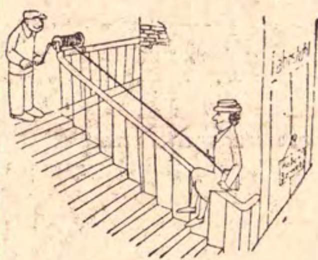
Калі я сёння пабачыў у цэнтры самай рухлівай вуліцы — Кракоўскае прадмесце — міліцыянера з бабулькай, цёплая хваля заліла маё сэрца.

Міліцыянер, падтрымоўваючы бабульку пад руку, падводзіў яе да тратуара.

Сапраўды гэта так было! Прахожыя затрымаліся на тратуарах, шафёры затрымалі машыны. Гледачы зусім не цынічныя. Кожны хацеў гэта бачыць. Я затрымаўся адзін з першых. Я быў шчаслівы і ганарыўся, адначасова разумеючы, што прычынай маёй радасці справа не зусім сур'ёзная. Так жа бывае ўсюды, ва ўсім белым свеце. Міліцыянеры абавязаны дапамагаць старэчам! З другога боку, сцэны падобныя гэтай, вельмі рэдка даводзіцца ў нас бачыць. Гэта мабыць таму, што ў нас вельмі мала старэчаў.

Проста кажучы, я стаяў і не мог нагледзецца гэтай пары. Цёплыя слёзы захаплення сплывалі па маіх шчоках. Мне было хораша да здзіўлення. Хацелася апладзіраваць міліцыянеру, але я вырашыў, што гэта не зусім добрая форма аказвання сваіх пачуццяў. Пасля я падумаў, што варта было б запісаць прозвішча міліцыянера і надрукаваць аб ім у гарадской газеце. Але ў канцы я адмовіўся і ад гэтага намеру. І як потым выяснілася, зусім правільна. Міліцыянер давёў бабульку да тратуара і прыступіў да пратакола.

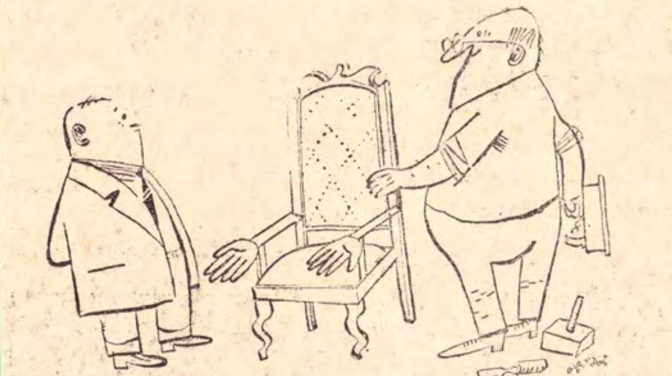
Выціраючы слёзы захаплення, якія на ветры і так высыхалі даволі хутка, я стараўся зразумець: чаму міліцыянер падтрымоўваў бабульку пад руку? І ў канцы адгадаў. Гэта яму пладыктавала асцярога. Бабулька ж магла ўцячы.

Ліфт у рамонце

— Так тэхніка пазбаўляе нас рамантыкі.

— Удалося мне наканец апрацаваць новую мадэль для ўзятачнікаў.

БУЛКА З МЁДАМ

На рынку пчаляр прадаваў мёд. Падыйшоў да яго салдат і кажа:

— Налі шкляначку.

— У што? — пытае пчаляр.

Салдат выняў з кішэні булку, выразаў сярэдзіну і кажа:

— Лі сюды.

Пчаляр наліў.

— Колькі плаціць? — пытае салдат.

— 20 злотых, — кажа пчаляр.

— Дарагавата, — адказаў салдат. — Вылівай назад, не куплю.

Пчаляр выліў, а салдат пайшоў апетытна ўплятаючы сваю булку памазаную мёдам.

Андрэй Сідарук

ПРЫЧЫНА

Аднаго разу дзяўчына падпаліла хлеў. Калі яе спыталі, чаму так зрабіла, яна адказала:

— Мой каханы ў супрацьпажарнай камандзе. Я ўжо даўно з ім не бачылася. Мне вельмі хацелася яго пабачыць.

Коля Аўласюк
Ляхі

НЕ ДАСТАНЕ

Маці, памыўшы бялізну, кажа да 10-гадовага Васі.

— На, павесь на сонцы.

Хлопчык узяў бялізну, залез на бярозу і кажа:

— Мама, падай мне драбіну і бабову тычку, бо не дастану.

Янка Краснадэмбскі
Паўлы

ЗВЫЧАІ АВЕЧАК

— На сенажаці пасвілася 20 авечак. 8 з іх уцякло. Скажыце, дзеці, колькі авечак засталося на сенажаці? — пытае настаўніца.

— Ніводнай, — паўтарае вучань. — Вы дрэнна ведаеце звычаі авечак. бо калі ўцякло 8, то за імі і ўсе апошнія паляцелі?

Янка Цялушэцкі
Ляўкова

МАГЛО БЫЦЬ БОЛЬШ

— Шмат жыта накасілі сёлета? — пытае сусед суседа.

— 20 коп, але магло быць больш.

— А што, мо' на полі засталося?

— Дзе там. Дочкі, дурніцы, вялікія снапы вязалі.

Марыя Хмель
Вітава